

Una novel·la hipnòtica i radical

'Mistana' és la tercera novel·la de Núria Perpinyà • L'autora és professora de retòrica i literatura comparada a la Universitat de Lleida • Els personatges es mouen en la frontera entre l'extravagància i la bogeria • Joan Josep Isern

Narrativa

Mistana

Núria Perpinyà
Edicions Proa
Barcelona, 2005

“**U**na novel·la hipnòtica, radical, sorgida de la boira”. Justament amb aquestes paraules a finals de juliol Ada Castells donava notícia en aquest diari sobre *Mistana*, la darrera producció de Núria Perpinyà (Lleida, 1961). Hipnòtica i radical, vet aquí dos qualificatius que, al meu parer, defineixen amb la màxima precisió les virtuts que acompanyen aquest singular llibre escrit per una autora –professora de retòrica i literatura comparada a la Universitat de Lleida– que reparteix la seva bibliografia entre uns quants estudis literaris sobre Gabriel Ferrater, del qual és una reconeguda especialista, i un parell de novel·les –*Un bon error* (Empúries, 1998) i *Una casa per compondre* (Empúries, 2001)– dignes de remarcar per l'ambició dels seus plantejaments de sortida. Una ambició que, comparada amb els resultats obtinguts, genera un vector d'elevada cota inicial i, el més important, amb un sentit clarament ascendent. I aquesta *Mistana* que des de fa poques setmanes podem trobar a les nostres llibreries és, al meu parer, el punt més alt –no pas el definitiu, espero– de la magnífica, singular i personalíssima trajectòria de Núria Perpinyà.

Simbert, un meteoròleg que ha tingut problemes a causa d'una predicció equivocada per televisió, arriba a un estrany poble situat en una fondalada protegida per un cercle de menhirs. *Mistana*, el nom de la vila, té quaranta habitants –situats tots en aquell indefinit espai

El protagonista de *Pobri, Simbert*, "ressegueix els cercles del seu purgatori"

que queda delimitat entre l'extravagància i la bogeria – i un clima molt especial que fa que durant tot l'any visquin immersos en una boira permanent. La primera frase del llibre ja ens posa sobre avis del que ve a fer Simbert: "Ressegueix els cercles del seu purgatori". I una mica més endavant se'ns assabenta de dues coses més: que el

seu cor és com un bumerang que va i ve entre el dubte i l'angoixa i que, si hi ha cap solució per al seu problema, espera trobar-la en aquell poble.

Al llarg de nou capítols titulats amb els noms dels diversos atributs que pot tenir la boira –*perduda, cega, maligna, cèrria...*– l'autora ens va endinçant en un complex microcos-

Núria Perpinyà, que va néixer a Lleida el 1961, ha publicat la seva tercera novel·la.

JOSEP LOSADA

mos en què les relacions entre els individus defugen les lleis ordinàries del comportament habitual. No es pot dir que hi hagi una *història* o un *argument* concrets a *Mistana* més enllà de les peripècies que va fent el llenguatge amb què està escrita, una mica a l'estil de les giragonses que sol fer la boira quan és més espessa. Els personatges d'aquesta novel·la es mouen per impulsos i un dels grans encerts de l'autora és la manera en què a través del llenguatge i de la seva transgressió –jocs de paraules, cacofonies i repeticions– ens descriu un paisatge físic i moral permanentment entelat pels vels de la boira, per la banda física, i de l'enveja, la cobdícia, la desesperança, el sexe i la bogeria, per la banda moral.

Núria Perpinyà ha construït un artefacte literari d'una estranya bellesa amb imatges tan suggerents com l'estàtua de boira que alguns personatges s'entesten a erigir enmig d'aquest "lloc inhabitable que els mistanesos s'entesten a habitar". La simbologia de *Mistana* apel·la a la part més oculta del subconscient del lector; aquella part que la literatura que es genera per al consum omet habitualment. Val la pena llegir aquest llibre a poc a poc, creguin-me. Deixant-se hipnotitzar per l'encís dels seus ritmes interns. Per la volguda morositat dels primers capítols en els quals l'atenció se centra a descriure el món físic dels mistanesos, per la rica complexitat de la part central en què se'ns presenta el trenat d'interessos i relacions entre els habitants i el nouvingut i, sobretot, deixar-se emportar per l'esplèndid capítol final. Un capítol que accentua, per si no quedava prou clar abans, el caràcter de tragèdia grega de *Mistana*. Un capítol de desenvolupament coral que es clou amb la imatge estremidora de dues dones soles. Un bellíssim final per a una novel·la que dignifica l'acte de llegir.